

Kā izmantot holistiskās kritiskās domāšanas novērtēšanas rubriku?

1. Izprotiet, ko rubrika mēģina pateikt.

Kritiskā domāšana ir mērķtiecīgu, prātīgu un objektīvu spriedumu izdarīšana par to, kam ticēt un ko darīt. Cilvēki un grupas izmanto kritisko domāšanu problēmu risināšanā un lēmumu pieņemšanā. Šī četru līmeņu rubrika aplūko šo procesu, kā kognitīvo iemaņu kopu, ko atbalsta noteikti prāta ieradumi. Lai veiktu saprātīgus un mērķtiecīgus spriedumus, labs kritiskais domātājs analizē, interpretē, novērtē, izdara secinājumus, izskaidro un pārdomā, lai novērotu un, ja nepieciešams, labotu savu domāšanu. Nosliece nodarboties ar iemeslu un pierādījumu analīzi ar atvērtu prātu un intelektuālu skaidrību, lai kurp tie norādītu, ir būtiska, lai pieņemtu saprātīgus, objektīvus lēmumus un izdomātu risinājumus sarežģītām, riskantām un slikti strukturētām problēmām; tāpat arī citi prāta kritiskās domāšanas ieradumi, piemēram, zinātkāre, sistemātiskums, pārliecība spriedumos, iespējamo seku paredzēšana, piesardzīgums spriedumos. [Dziļākai kritiskās domāšanas izpratnei, lejupielādējiet bezmaksas kopiju rakstam *Critical Thinking: What It Is and Why It Counts and the research which grounds this concept: "The Delphi Report" - Critical Thinking: An Expert Consensus* no www.insightassessment.com]

2. Diferencējiet un koncentrējieties.

Holistiskai vērtēšanai nepieciešama koncentrēšanās. Lai ko cilvēks vērtētu – vai tā ir eseja, prezentācija, grupas lēmums vai cita cilvēka domāšana profesionālās prakses apstākļos, lai gūtu vispārējus panākumus, jābūt vienlaicīgi vairākiem elementiem: kritiskajai domāšanai, satura pārzināšanai un tehniskajām prasmēm (amatprasmei). Spēka trūkums jebkurā no šīm jomām, var novērst vērtētāja uzmanību. Tomēr, lai novērtētu jebkuru no trim elementiem, ir nepieciešams koncentrēties uz šo elementu, lai izslēgtu pārējos divus. Lai izmantotu šo rubriku pareizi, ir nepieciešams koncentrēties tikai uz kritisko domāšanu – tāds spriešanas process tiek izmantots.

3. Vingrinieties, koordinējiet un pārvērtējiet.

Ideālā variantā apmācības seansā ar citiem vērtētājiem, dalībniekam vajadzēs izskatīt piemērus (dokumentus, videoierakstus u.c.), kas ir paradigmatiski attēlojami katram no četriem līmeņiem. Bez iepriekšējām sava līmeņa zināšanām, jauniešiem vērtētājiem tiks prasīts novērtēt un piešķirt vērtējumu šiem piemēriem. Pēc šo iepriekšējo vērtējumu salīdzināšanas, tiks veikta kopēja analīze ar pārējiem vērtētājiem; lai sasniegtu gaidāmā rezultāta konsekveni starp tiem, kas tiks iesaistīti īstu gadījumu novērtēšanā, palīgā nāks pieredzējis treneris. Apmācība, vingrināšanās un paļaušanās vērtētāju starpā ir galvenie elementi augstas kvalitātes novērtējumiem. Tas ļauj panākt darbības vienošanos, kas ir ļoti svarīga.

Parasti divi vērtētāji novērtē katru eseju, nozīmējumu, projektu vai sniegumu. Ja viņi nepiekrīt viens otram, kopsaucēju var atrast trijos iespējamajos veidos: (a) sarunas ceļā, (b) iesaistot neatkarīgu trešo vērtētāju vai (c) izvelkot vidējo no diviem sākotnējiem vērtējumiem. Taču stipri ieteicams neizvēlēties vidējā izvilksanas stratēģiju. Nesakritības vērtētāju starpā, kas atšķiras par vairāk nekā vienu līmeni, norāda, ka vērtētājiem kopīgi vajadzētu pārskatīt aplūkotos pierādījumus, ko izvirza katrs vērtētājs. Šī rubrika ir četru līmeņu skala, piespiedu izvēles skala. Puspunkts un „vidējais” vērtējums nav iespējams. Vienīgās variācijas, kas ir pieņemamas šim instrumentam, ir #1 un #2 apvienošana, tā lai skalai paliek trīs līmeņi: stipri, pieņemami, vāji.

Strādājot vienatnē vai arī bez paradigmu piemēriem, var panākt lielāku iekšējās konsekvences līmeni, nepiešķirot galīgo vērtējumu, iekams lielākam skaitam eseju, projektu, nozīmējumu, sniegumu nav piešķirti pagaidu vērtējumi. Līdzīgas kvalitātes dabiskās kopas vai grupējumi bieži vien ātri kļūst atšķirami. Tādā brīdī vērtētājs var būt pārliecinātāks, piešķirot stingrāku kritiskās domāšanas vērtējumu, izmantojot četru līmeņu rubriku. Pēc pagaidu vērtējumu piešķiršanas visas kopas pārskatīšana nodrošina lielāku iekšējo konsekvenci un objektivitāti galīgajos vērtējumos.

Holistiskā kritiskās domāšanas novērtēšanas rubrika – HKDNR

Instrumenti kritiskās domāšanas attīstīšanai un novērtēšanai

Stipri 4. Konsekventi izpilda visu vai gandrīz visu no šī:

Akurāti interpretē pierādījumus, apgalvojumus, grafikus, jautājumus u.c.
Atšķir svarīgākos argumentus (iemeslus un apgalvojumus) par un pret.
Apdomīgi analizē un novērtē galvenos alternatīvos skatījumus.
Izdara pārbaudītus, saprātīgus, pareizus secinājumus.
Pamato galvenos rezultātus un procedūras, paskaidro pieņēmumus un iemeslus.
Ar atvērtu prātu seko pierādījumu un cēloņu pavedienam.

Pieņemami 3. Izpilda lielāko daļu vai daudz ko no šī:

Akurāti interpretē pierādījumus, apgalvojumus, grafikus, jautājumus u.c.
Atšķir būtiskos argumentus (iemeslus un apgalvojumus) par un pret.
Piedāvā analīzi un vērtējumus nepārprotamiem alternatīviem skatījumiem.
Izdara pārbaudītus, pareizus secinājumus.
Pamato dažus rezultātus un procedūras, paskaidro iemeslus.
Ar atvērtu prātu seko pierādījumu un cēloņu pavedienam.

Nepieņemami 2. Izpilda lielāko daļu vai daudz ko no šī:

Nepareizi interpretē pierādījumus, apgalvojumus, grafikus, jautājumus u.c.
Nespēj atšķirt spēcīgus, būtiskus pretargumentus.
Ignorē vai virspusēji novērtē nepārprotamus alternatīvos skatījumus.
Izdara nepārbaudītus vai aplamus secinājumus.
Pamato dažus rezultātus vai procedūras, reti izskaidro iemeslus.
Neatkarīgi no pierādījumiem vai iemesliem, pieturas vai aizstāv viedokļus, kas pamatojas uz savtīgām interesēm vai aizspriedumiem.

Vāji 1. Konsekventi izpilda visu vai gandrīz visu no šī:

Piedāvā aplamas interpretācijas pierādījumiem, apgalvojumiem, grafikiem, jautājumiem, informācijai vai citu cilvēku viedokļiem.
Nespēj atšķirt vai pārsteidzīgi noraida spēcīgus, būtiskus pretargumentus.
Ignorē vai virspusēji novērtē nepārprotamus alternatīvos skatījumus.
Diskusijās izmanto aplamus vai nebūtiskus iemeslus, nepārbaudītus apgalvojumus.
Nepamato rezultātus vai procedūras, nepaskaidro iemeslus.
Neatkarīgi no pierādījumiem vai iemesliem, pieturas vai aizstāv viedokļus, kas pamatojas uz savtīgām interesēm vai aizspriedumiem.
Demonstrē šauru domāšanu vai naidīgumu pret loģisko saprātu.

(c) 1994, 2009, Peter A. Facione, Noreen C. Facione, and Measured Reasons LLC, Hermosa Beach, CA USA
Published by the California Academic Press / Insight Assessment, Millbrae, CA 94030.

To download free copies of this rubric visit <http://www.insightassessment.com/9HCTSR.html>

Permission is granted to students, faculty, staff, or administrators at public or non-profit educational institutions and organizations for unlimited duplication and free distribution of the Holistic Critical Thinking Scoring Rubric, for teaching, assessment, research, or other non-commercial uses, provided that no part of the scoring rubric is altered, that the copies are distributed free of charge, and that "Facione and Facione" are cited as authors.
www.insightassessment.com USA Phone: (650) 697- 5628 (PAF49:R4.2:062694)
For permission to include this rubric in material that will be sold, contact Insight Assessment.